

підприємстві ризиків та можливих шляхів їх запобігання; інформаційний потік, що дозволяє визначити фактори стійкого розвитку підприємства.

Отже, викладене вище дає підстави зробити висновок, що існуюче обліково-аналітичне забезпечення ризик-менеджменту характеризується відсутністю системності та комплексності інформаційних ресурсів для цілей управління господарськими ризиками. Сучасна система ризик-орієнтованого бухгалтерського обліку передбачає формування інформації про ризики, фактори їх виникнення, етапи їх розвитку, ступені схильності до ризиків діяльності підприємства, можливості та способи їх запобігання і компенсації.

### ***Список використаних інформаційних джерел***

1. Управління фінансовими ризиками : навчальний посібник / П. О. Куцик, Т. Г. Васильців та ін. – Львів : Растр-7, 2016. – 320 с.

2. Полянська О. А. Бухгалтерський облік в ризик-орієнтованому управлінні / О. А. Полянська // Актуальні проблеми економіки і торгівлі в сучасних умовах євроінтеграції : матеріали щорічної наукової конференції професорсько-викладацького складу та аспірантів Львівського торговельно-економічного університету. - Львів : вид-во Львівського торговельно-економічного університету, 2017. – 440 с. - С.323-325.

**УДК 657**

***Штулер Г.Г.***

*старший викладач кафедри обліку та аудиту  
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»  
м. Ужгород, Україна*

## **НАУКОВЕ ОБҐРУНТУВАННЯ РОЗМЕЖУВАННЯ ЗМІСТУ ТЕОРЕТИЧНИХ ПОНЯТЬ "ВИТРАТИ" ТА "ЗАТРАТИ"**

Сучасна модель економіки, що базується на концепції інноваційного розвитку, потребує формування концептуальних засад трансформації системи управління витратами. Для цього першочерговим теоретичним завданням є розмежування змісту таких теоретичних понять, як «витрати» та «затрати».

Поняття витрат тісно пов'язано з поняттям активів підприємства. Згідно МСФЗ Активи це ресурси, контрольовані організацією в результаті подій минулих періодів, від яких підприємство очікує економічну вигоду в майбутньому. Для визнання витрат як активу в бухгалтерському балансі вони повинні відповідати критерієм визнання активу, а саме:

- актив повинен володіти вартістю або оцінкою, яку можна виміряти;
- повинна існувати ймовірність надходження економічних вигод у майбутньому.

Майбутня економічна вигода, вкладена в актив - це потенціал, який увійде, прямо або побічно, в потік грошових коштів або їх еквівалентів на підприємстві.

Потенціал може бути продуктивним, тобто бути частиною операційної діяльності підприємства. Він також може приймати форму конвертованості в грошові засоби або їх еквіваленти, або здатності скорочувати відтік грошових коштів.

Якщо затрати не створюють більше майбутні економічні вигоди або коли майбутні економічні вигоди не відповідають або перестають відповідати вимогам визнання в якості активу в балансі, то вони переходять в категорію витрат.

Витрати представляють собою відтік економічних вигод протягом звітного періоду в формі зменшення або використання активів підприємства або збільшення її зобов'язань, що приводить до зменшення капіталу, відмінний від розподілу капіталу між учасниками організації.

Для затрат не є характерним зменшення економічних вигід (у вигляді зменшення активу або збільшення боргових зобов'язань). При виникненні затрат один актив вибуває з підприємства (або збільшуються боргові зобов'язання), а натомість вона набуває на ту ж суму інший актив або послугу.

Поняття витрат вужче затрат: воно враховує лише конкретні виплати в певному періоді.

В даному аспекті Л. А. Бернстайн пояснює: «...зазвичай затрати – це показник потенційних послуг або корисності, які можуть бути використані в тому або іншому обліковому періоді ... витрати – це витрати, які можуть бути негайно списаними на дохід» [1, с. 54].

«Термін «витрати» вживається частіше всього в значенні суми витрат при розрахунку результату », - трактують шведські вчені Ульф Ульсон, Рюне Ленквіст [8, с. 63].

Витрати визнаються на підставі безпосереднього зв'язку між понесеними затратами та надходженнями за певними статтями доходу. Таким чином, в бухгалтерській звітності всі доходи повинні співвідноситися з затратами понесеними на їх отримання, що називається витратами (згідно принципу співвіднесення). Лише в момент реалізації підприємство визнає свої доходи і пов'язану з ними частину затрат - витратами.

Затрати без будь-якої компенсації відносяться до втрат. Якщо затрати не привели до виникнення доходів ні в поточному, ні в наступному звітних періодах, то вони переходять в категорію «збитків». Відповідно до МСФЗ визначення витрат включає збитки, а також витрати, що виникають в процесі звичайної діяльності.

Визначено, що для цілей формування підприємством фінансового результату визначається собівартість виробленої продукції (робіт, послуг), яка

формується на основі витрат по звичайних видах діяльності, визнаних як в звітному році, так і в попередні звітні періоди..

В.А. Константинов, М.Е. Гіновкер, С.А.Алімов як відмінну особливість «затрат» і «витрат» виділяють часовий фактор. [5, с. 10].

Витрати – це частина затрат, яка повністю витрачена протягом певного періоду для отримання доходу, тимчасової проміжок виникнення яких не обов'язково збігається з моментом оплати ресурсу (протягом періоду вони затрати, а по його закінченні визнаються витратами).

Виокремлення понять «затрати» і «витрати» допомагає також здійснити розподіл витрат на матеріалізовані витрати і витрати періоду. Витрати періоду не можна проінвентаризувати, вони повністю відносяться на реалізовану за цей період продукцію, тобто не є запасомісткими і очікувати від них будь-якої вигоди за межами даного періоду не варто. Їх розмір залежить не від обсягів діяльності, а від тривалості періоду. Ці витрати, як правило, пов'язані з отриманими протягом звітного періоду послугами.

#### ***Список використаних інформаційних джерел***

1. Бернстайн, Л.А. Анализ финансовой отчетности: теория, практика и интерпретация / Л. А. Бернстайн. - М.: Финансы и статистика, 2003. - 624 с.
2. Впровадження сучасних методів управління витратами задля забезпечення конкурентних переваг [Електронний ресурс] / Н.С. Артамонова, Н.М. Доба // Економіка: реалії часу. Науковий журнал. – 2013. – № 3 (8). – С. 16-21. – Режим доступу до журн.: <http://economics.opu.ua/files/archive/2013/n3.html>
3. Голод В. Л. Порівняльна характеристика оцінки та визнання витрат відповідно до національних і міжнародних стандартів бухгалтерського обліку [Електронний ресурс]: В. Л. Голод. – Режим доступу: [http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc\\_gum/Uproz/2012\\_1/u1201go2.pdf](http://archive.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Uproz/2012_1/u1201go2.pdf).
4. Кравченко О.В. Обґрунтування оптимальної моделі управління витратами [Електронний ресурс]: <http://dspace.uabs.edu.ua/jspui/simple-search?query>.
5. Константинов В.А. Грамотное использование понятий «расходы», «затраты» и «издержки» в формировании основ внутренней учетно-аналитической системы для промышленных предприятий /В.А. Константинов, М.Э. Гиновкер, С.А. Алимов // Управленческий учет. - 2006. - № 2. - С. 4-12.
6. Планування діяльності підприємства: навч.-метод. посіб. / В.Є. Москалюк [та ін.]. – К.: КНЕУ, 2002. – 252 с.
7. Распопова В.А. Оцінка ефективності управління поточними витратами підприємства [Електронний ресурс]: <http://trade.donnueet.dn.ua/download/2012/34/Raspopov.pdf>
8. Ульсон, У. Экономика предприятия. Методическое руководство и основные понятия / У. Ульсон, Р. Ленквист, Б. Естрем. - М., 1994. - 126 с.